Litteratur

Din skatt av *Dag Helmers — Erik Eklund,* Industriförbundets förlag, Katrineholm 1970, 170 sidor och häftad. Pris ca 18 kr.

1970 ha varit ett skattelagstiftningens år. Viktiga nyheter har beslutats inom alla de stora skatteområdena. Huvuddelen av ändringarna inom inkomst- och förmögenhetsbeskattningen samt arvs- och gåvobeskattningen innefattas i vad som fått namnet 1970 års skattereform. Även höjningen av mervärdeskatten från 10 till 15 proc räknas dit.

I dessa dagar är reformen högaktuell. Källskattetabellerna som nu sänds ut och den höjda momsen gör att skattebetalarna på ett mer konkret sätt än tidigare blir medvetna om reformens verkningar. Även myndigheterna har nu att i olika sammanhang börja beakta de nya reglerna, även om flertalet bestämmelser tillämpas första gången vid 1972 års taxering.

Helmers och Eklund har i föredömligt god tid försett oss med en kommentar till de nya skattebestämmelserna. Boken inleds med en sammanfattande redogörelse för hela skattereformen och dess bakgrund. I den delen har boken närmast skattepolitisk karaktär och man märker att författarna också är de som fört pennan i de remissyttranden och skrivelser från Industriförbundet som förekommit i samband med reformen.

Huvuddelen av boken innefattar en redogörelse för och kommentar till de nya reglerna, belysta med utförliga citat från propositioner och utskottsbetänkanden. De individuella verkningarna av reformen visas också i tabellform. Redovisningen av det omfattande materialet är korrekt, och i stort sett synes man kunna instämma i författarnas slutsatser på de punkter där de ansett tveksamhet föreligga om innebörden av de nya bestämmelserna. Helt invändningsfri synes dock framställningen inte vara.

Viss tveksamhet känner man vid läsningen av avsnittet ”Vem av makarna skall skatta för inkomst?” (s 29—36). Författarna återger där rättsfallet RÅ 1966 ref 30, dock utan att ange RÅ-beteckningen, vilket väl borde skett med hänsyn till de vittgående slutsatser som sedan dras av fallet. I målet förklarade regeringsrätten att inkomsten av en jordbruksfastighet, som köpts av två makar tillsammans utgjorde boets gemensamma inkomst som skulle taxeras hos mannen. Författarna ger rättsfallet den innebörden att en hustru — trots att hon i realiteten äger lika stor andel i en fastighet som mannen — inte taxeras för någon del av inkomst därifrån, sannolikt inte ens till den del denna belöper på hennes arbetsinsats. De uttalar vidare att man gör säkrast i att utgå ifrån att rättsfallet kommer att vara normgivande även i fortsättningen.

Om rättsfallet kan emellertid sägas att i målet rådde åtskillig oklarhet om vissa rättsförhållanden, och frågan är om regeringsrättsutslaget bör tolkas på det sätt för-

Open access från www.skattenytt.se, 2026-10-31 13:49:54

fattarna gör. Det synes lättare att i regeringsrättens praxis få stöd för motsatt uppfattning, nämligen att vardera maken normalt taxeras för inkomst av den fastighet han själv äger, även om självfallet reglerna om skattskyldighet för brukare av jordbruksfastighet i vissa fall kan göra att ena maken beskattas för inkomst av andra makens fastighet. Som exempel kan nämnas RÅ 1965 ref 50 och 1967 : 1460. Även RÅ 1953 ref 43 belyser denna fråga. Det nu berörda avsnittet rymmer också andra punkter för vilka man är benägen att sätta frågetecken.

I fråga om förvärvsavdraget uttalas (s 55) att en skattskyldig som har två förvärvskällor inom samma inkomstslag skall beräkna avdraget på grundval av det sammanlagda nettot. Det innebär alltså att om ena förvärvskällan ger överskott och den andra underskott med samma belopp något förvärvsavdrag inte kan medges. Goda skäl synes dock kunna anföras för den tolkningen att avdraget beträffande jordbruksfastighet och rörelse beräknas på grundval av varje förvärvskälla för sig och att således visst avdrag i det nämnda exemplet skulle kunna medges.

Beträffande skattereduktionen då den skattskyldiges make varit bosatt i riket bara en del av beskattningsåret anges (s 65) att reduktionen minskar då bosättningen varat mindre än halva året. Innebörden av lagtexten är dock att minskningen inträder då bosättningen varat halva beskattningsåret eller kortare tid.

I avsnittet om A- och B-inkomster vid skatteuträkningen för makar sägs (s 68) att negativ B-inkomst, dvs underskott i B-förvärvskälla, först räknas av från B-inkomst hos den skattskyldige och i andra hand från andra makens inkomst. Detta gäller emellertid bara då den skattskyldige enbart har B-inkomst. Enligt huvudregeln sker avräkningen i första hand från den skattskyldiges A-inkomst, sedan från hans B-inkomst och i sista hand från andra makens inkomst.

Skattereformen berör alla inkomsttagare och behovet av information är stort både i fråga om reglernas innebörd och skattens storlek för olika grupper skattebetalare. Helmers och Eklunds bok fyller därför ett behov.

G. B.

Open access från www.skattenytt.se, 2026-10-31 13:49:54